

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-287/20 – 1

Kohtuasi C-287/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

30. juuni 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Amtsgericht Hamburg (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

16. juuni 2020

Hagejad:

EL

CP

Kostja:

Ryanair Designated Activity Company

Amtsgericht Hamburg

[...]

Kohtumäärus

Kohtuasjas

- 1) **EL**, [...] Villanova di Camposampiero, Itaalia
- 2) **CP**, [...] Villanova di Camposampiero, Itaalia

- hageja -

- hageja -

[...]

versus

Ryanair Designated Activity Company, [...] Dublin, Iirimaa

- kostja -

[...]

otsustab Amtsgericht Hamburg (Hamburgi esimese astme kohus, Saksamaa) [...] 16. juunil 2020:

1. Menetlus peatatakse.
2. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmised küsimused liidu õiguse tõlgendamise kohta:

Kas tegutseva lennuettevõtja enda töötajate streik, mille on korraldanud ametiühing, on „erakordaline asjaolu“ määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses?

Kas selles osas on tähtis, kas streigi ettevalmistuste käigus on toimunud läbirääkimised [lk 2] töötajate esindajatega?

Põhjendused:

1. [...] [Märkused liikmesriigi menetluse kohta]
2. Kohtuvaidluse kohta tehtud otsus, mida ei saa tavalises korras edasi kaevata, [...] sõltub Euroopa Liidu Kohtu vastusest eelotsusetaotluse resolutsioonis sõnastatud eelotsuse küsimusele.

Vaidluse eseme kirjeldus

3. Hagejad taotlevad kostjalt hüvitise maksmist summas 500,00 eurot.
4. Hagejal oli kinnitatud broneering lennule Veronast [...] Hamburgi [...] 28. septembril 2018 (lend number FR5074), mille pidi teostama kostja ja mis pidi Hamburgi jõudma 28. septembril kell 14.50. Lend tühistati. Tühistamise põhjus oli kostja lennusaatjate ja pilootide streik. Kostja püüdis pärast seda, kui teda oli teavitatud streigist, mille etteteatamisaeg oli kolm päeva, teha võimalikult palju lende. Tema arvates tuli vaidlusalune lend siiski ära jätta.
5. Nii vahetult enne streiki kui ka pikema aja jooksul enne seda toimusid läbirääkimised töötajate esindajatega, mis ei viinud siiski lõpliku tulemuseni.
6. Kostja teavitas hagejaid lennu tühistamisest väljalennu päeval.

7. [...] [mitteasjakohane]

Liidu õiguse asjakohased normid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta [...]

8. Artikkel 12 („Kogunemis- ja ühinemisvabadus“) sätestab: **[lk 3]**

„1. Igäühel on õigus rahumeelselt koguneda ning moodustada ühinguid kõigil tasanditel, eelkõige poliitika, ametiühingute ja kodanikuühiskonna valdkonnas; see kätkeb igäühe õigust oma huvide kaitseks ametiühinguid luua ja neisse astuda.
[...]

9. Artikkel 28 („Kollektiivläbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õigus“) sätestab:

„Töötajatel ja tööandjatel või nende organisatsioonidel on liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt õigus pidada asjakohasel tasandil läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja neid sõlmida ning huvide konflikti korral kollektiivselt oma õigusi kaitsta, sealhulgas streikida.“

Euroopa sotsiaalharta [...]

10. I osa lõige 6 sätestab:

„Kõigil töötajatel ja tööandjatel on õigus pidada kollektiivläbirääkimisi.“

11. II osa artikkel 6 („Õigus pidada kollektiivläbirääkimisi“) sätestab:

„Et rakendada tulemuslikult õigust pidada kollektiivläbirääkimisi, kohustuvad lepingupoolel:

[...]

(4) tunnustama töötajate ja tööandjate õigust korraldada ühisaktsioone huvikonfliktide korral, sealhulgas õigust streikida, järgides kohustusi, mis tulenevad varem sõlmitud kollektiivlepingutest.“

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10)

12. Põhjendus 14 sätestab:

„Montreali konventsiooni alusel tuleks lennuettevõtjate kohustusi piirata või nad nende täitmisest vabastada juhul, kui **[lk 4]** juhtumi põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed. Sellised asjaolud võivad eelkõige esineda poliitiliselt ebastabiilsetes oludes, asjaomase lennu tegemiseks sobimatute ilmastikutingimuste tõttu,

turvalisuse ohu, ettenägematute lennuohutusega seotud vajakajäämistele ning streikide korral, mis mõjutavad tegutseva lennuettevõtja toimimist.“

13. Artikkel 5 („Tühistamine“) sätestab:

„1. Lennu tühistamise korral: [...]

c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7 [...]

3. Tegutsev lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõestada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud, mida ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed.“

14. Artikkel 7 („Õigus hüvitisele“) sätestab:

„1. Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:

a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul; [...]“

15 [...] [Liikmesriigi menetlusnorm]

[...] [lk 5]

Eelotsuse küsimusele kohaldatav liikmesriigi kohtupraktika

16. Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) oli 21. augusti 2012. aasta kohtuotsuses (toimiku number X ZR 138/11) otsustanud (kokkuvõtte):

1 **Kui ametiühing kutsub lennuettevõtja piloote tariifivaidluste raames üles tööd katkestama, võivad selle tagajärjeks olla erakorralised asjaolud määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses.**

2 **Lennuettevõtja on sellisel juhul vabastatud hüvitiste maksmisest nende lendude tühistamise eest, mille ta ära jätab, et kohandada lennuplaani streigiüleskutse eeldatavatele tagajärgedele.**

Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) põhjendas oma otsust järgmiselt (punktid 25 ja 26):

„Kostja tuginemine erakorralistele asjaoludele ei lange mitte seetõttu ära, et olukord oli kostja kontrolli all.

Üldjuhul ei saa tariifiläbirääkimiste puhul eeldada erakorralisi asjaolusid välistavat kontrolli olukorra üle. Streigi korraldamise otsuse teevad töötajad neile kuuluva tariifiautoomia raames ning seega väljaspool tegutseva lennuettevõtja tegevust. Sellest tuleneb, et lennuettevõtjal ei ole tavaliselt ka oma töötjate puhul õiguslikult olulist mõju sellele, kas streigitakse või mitte. Seejuures ei veena argument, et tegutseval lennuettevõtjal on ettevõttesiseste streikide korral

võimalik nõudmisi täita ja sellega streiki vältida. Sellisel juhul nõutaks tegutsevalt lennuettevõtjalt, et ta loobuks liidu õigusega kaitstud ühinemisvabadusest ja asetaks ennast töövaidluses algusest peale kaotaja rolli. Seda ei saa lennuettevõtjalt oodata ja pikaajaliselt ei oleks see ka reisijate huvides.“

Poolte õiguslikud seisukohad

17. Hageja on seisukohal, et oma lennusaatjate streik ei kujuta endast [lk 6] „erakorralist asjaolu“ määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses. Ta leiab, et mis tahes tariifiläbirääkimisel tuleb arvestada streigiga ning seega ka lendude ärajäämise ja tühistamisega. Tegemist on tüüpilise, käitamistegevuse teostamisel eeldatava ning mitte erakorralise sündmusega.
18. Kostja on seisukohal, et ametiühingu korraldatud streik kujutab endast erakorralist asjaolu sõltumata sellest, kas streikiva personali korral on tegemist tegutseva lennuettevõtja töötajatega või mitte. Määrus (EÜ) nr 261/2004 ei erista isegi seda, kas tegemist on töötajate või kolmandate isikutega.

Kohtu esialgne õiguslik käsitlus

19. Eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub sellest, et vastus eelotsuse küsimusele on tõenäoliselt eitav.
20. Eelotsusetaotluse esitanud kohus mõistab Euroopa Kohtu 17. aprilli 2018. aasta otsust (C-195/17) nii, et reisija õigus hüvitist saada ei pea nimelt sellest sõltuma, kas streik on liikmesriigi kohaldamisele kuuluvate töö- ja tariifialaste õigusnormide kohaselt õiguspärane või mitte, vaid pigem tuleb „erakorralisteks asjaoludeks“ määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 3 tähenduses pidada ainult selliseid sündmusi, mis ei ole oma olemuselt või põhjuselt asjaomase lennuettevõtja tavapärase tegevuse osa ja väljuvad tema tegeliku kontrolli alt.
21. Eelotsusetaotluse esitanud kohus eeldab, et Euroopa Kohus – kes loeb juba „etteteatamata streiki“ kontrollitavaks sündmuseks – peab ametiühingu korraldatud oma töötajate streiki *seda enam* kontrollitavaks (nt kui lennuettevõtja jõuab asjaomase ametiühinguga kokkuleppele), nii et tegemist ei tohiks olla „erakorraliste asjaoludega“.
22. Teiseks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus ka võimalikuks, et Euroopa Kohus hindab ametiühingu korraldatud streiki teisiti, kuna see on vastupidiselt „etteteatamata streigile“ kaitstud nii liidu õigusega kui ka põhiõiguste harta artikli 12 lõikega 1 ja artikliga 28, ning seega ei saa 17. aprilli 2018. aasta kohtuotsust (C-195/17) tõlgendada nii [lk 7], et see hõlmab ka ametiühingu korraldatud streiki. Ka Euroopa sotsiaalharta artikli 6 lõikes 4 tagatud streikimisõiguse eesmärk on selle sissejuhatava lause ja I osa lõike 6 programmilise lause kohaselt kaitsta õigust pidada koordineeritud kollektiivläbirääkimisi. Nimelt tunnustatakse sõnaselgelt: „selleks, et rakendada tulemuslikult õigust pidada kollektiivläbirääkimisi“. Euroopa Kohus võiks seega

vastupidiselt punktides 19–21 eeldatule lähtuda sellest, et tema kohtupraktika ülekandmine ametiühingu korraldatud streikidele tähendaks liidu õiguse rikkumist, mida saaks vajadusel tuletada juba määruse (EÜ) nr 261/2004 põhjendusest 14, mille kohaselt streik kujutab endast üldjuhul „erakorralist asjaolu“, aga liidu õiguse rikkumine seisneks eelkõige selles, et – igal juhul kokkuvõttes – rikutaks lennuettevõtja liidu õigusega kaitstud ühinemisvabadust.

Menetluse seis

23. Kohtuvaidluse tulemus sõltub vastusest eelotsuse küsimusele: kohtuvaidlus võimaldab mh nii faktilisel kui ka õiguslikul tasandil otsuse tegemist. Niivõrd kui eelotsusetaotluse esitanud kohus on vaidluse eseme kirjeldamisel (punktid 3–7) kvalifitseerinud selle tuvastatuks, on ta selles osas juba asunud seisukohale.
24. [...] [Märkused liikmesriigi menetluse kohta]
[...] [allkiri]